

Daginstitutionernes hverdag 2021

Delrapport om omsorg

FOA – Bureau 2000

Daginstitutionernes hverdag 2021 – delrapport om omsorg

Undersøgelsen er udført af seniorkonsulenterne Niels Glavind og Susanne Pade,
Bureau 2000 – Analyse og forskning

Undersøgelsen er udført på bestilling af FOA.

Henvendelser:

FOA

Stauings Plads 1-3

1790 København V

Tlf.: 46 97 26 26

Henvendelser vedr. undersøgelsens tekniske indhold til:

Bureau 2000 – Analyse og forskning

Skråplanet 29

3500 Værløse

Tlf.: +45 44 66 22 64

www.bureau2000.dk

Copyright: Bureau 2000

ISBN: 978-87-94288-00-2

Indhold

Hovedresultater.....	4
1. Den daglige omsorg.....	5
1.1. Omsorg i vuggestuegrupper	7
1.2. Omsorg i børnehavegrupper	10
1.3. Hvordan har oplevelserne omkring omsorg udviklet sig?	12
1.4. Omsorg og bemanding	14
2. Metode	18
2.1. Svarprocenter	18
2.2. Repræsentativitet og validitet	19
2.3. Sammenhæng mellem svarprocent, normering og besvarelser	21

Hovedresultater

FOA har i en årrække gennemført en årlig undersøgelse af Daginstitutionernes hverdag. På grund af de særlige forhold om Covid-19 pandemien, er undersøgelsen i 2021 blevet gennemført i de første efterårsmåneder og ikke som sædvanligt først på året.

Nærværende undersøgelse er som tidligere år gennemført ved hjælp af spørgeskemaer til ledere, stuemedarbejdere og område-/klyngeledere.

Den samlede undersøgelse offentliggøres senere. I nærværende delrapport sættes fokus på spørgsmålet om den daglige omsorg.

Dette spørgsmål er belyst med samme spørgsmål som tidligere år.

Undersøgelsen viser, hvor stor en del svarpersonerne, der har oplevelser omkring ikke at kunne give tilstrækkelig omsorg.

43 pct. kan dagligt eller flere gange om ugen ikke nå at give et barn trøst.

40 pct. har dagligt eller flere gange om ugen ikke tid til at tage sig af en konflikt mellem børn.

49 pct. kan dagligt eller flere gange om ugen ikke tage sig af et barn med forstyrrende adfærd.

45 pct. kan dagligt eller flere gange om ugen ikke tage sig af et barn, der har svært ved at komme med i legen.

38 pct. får dagligt eller flere gange om ugen ikke talt med kollegerne om problematisk adfærd hos et barn.

34 pct. har dagligt eller flere gange om ugen ikke tid til at opmuntre et barn, der har behov for anerkendelse.

63 pct. af de pædagogiske medarbejdere har dagligt eller flere gange om ugen en af disse oplevelser. Denne andel er omtrent uændret siden januar 2020.

Der kan således – endnu – ikke spores en virkning på oplevelserne omkring omsorg af, at personalenormeringen er øget noget som led i den gradvise gennemførelse af minimumsnormeringer.

En nærmere analyse viser imidlertid, at der er en sammenhæng mellem børnetal og antal voksne i hverdagen.

Der synes således at være en større andel af de voksne, der dagligt eller flere gange om ugen oplever ikke at kunne give tilstrækkelig omsorg, hvis:

- der er mange børn i børnegrupperne
- der er få voksne til børnegruppen i dagens løb.

1. Den daglige omsorg

Den daglige omsorg opfattes af mange som det helt centrale fundament for det pædagogiske arbejde. Det gælder for så vidt alle børn, men det er naturligvis særlig vigtigt, hvis man har fokus på at undgå mistrivsel.

Den årlige undersøgelse af ”Daginstitutionernes hverdag” har hvert år lagt vægt på at belyse omsorgs-aspektet.

I den formulering, der i dag er af Dagtilbudslovens formålsbestemmelse (§ 7), hedder det:

Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

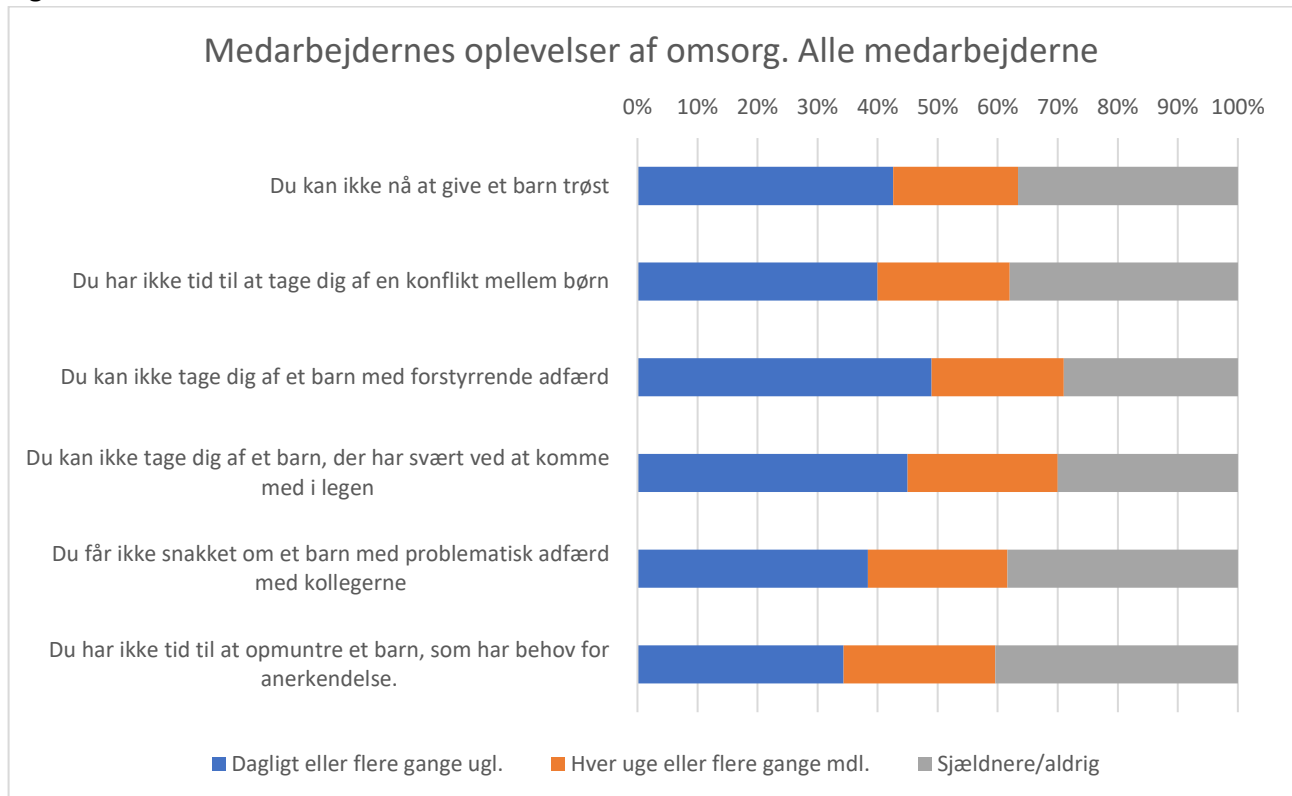
Stk. 2. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse og bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.

I undersøgelserne af Daginstitutionernes hverdag er omsorgen bl.a. belyst ved, at stuemedarbejderne har fået en række spørgsmål, der belyser deres oplevelser, når det drejer sig om at sikre børnene tilstrækkelig omsorg, idet de er blevet spurgt, hvor hyppigt de har følgende oplevelser:

- *Du kan ikke nå at give et barn trøst*
- *Du har ikke tid til at tage dig af en konflikt mellem børn*
- *Du kan ikke tage dig af et barn med forstyrrende adfærd*
- *Du kan ikke tage dig af et barn, der har svært ved at komme med i legen*
- *Du får ikke snakket om et barn med problematisk adfærd med kollegerne*
- *Du har ikke tid til at opmuntre et barn, som har behov for anerkendelse*

Figur 3 viser, hvordan stuemedarbejderne har svaret.

Figur 3

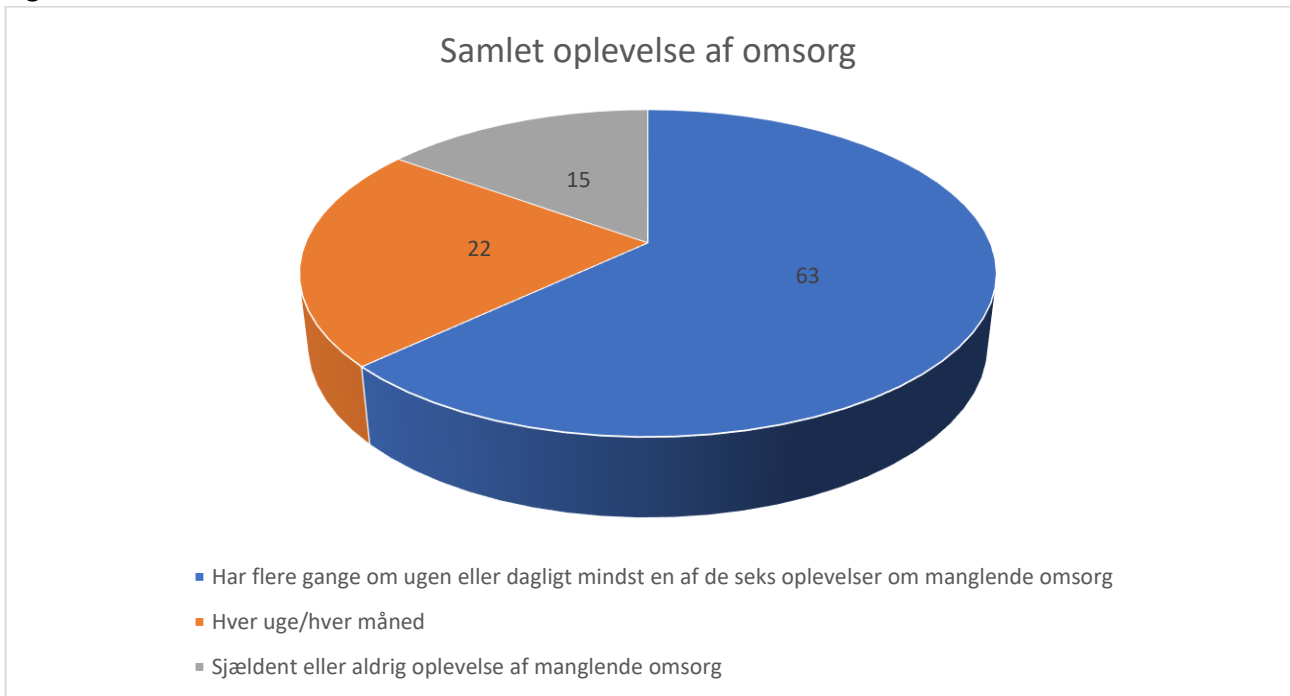
Kilde: Spørgeskema til stuemedarbejderne. N=468

Bureau 2000 har dannet et samlet udtryk for svarpersonernes oplevelse af at kunne give omsorg. Svarpersonerne er delt i tre grupper:

- Svarpersoner, der i forhold til spørgsmålene om omsorg dagligt, flere gange dagligt eller flere gange om ugen oplever mindst ét af de seks tegn på problemer i forhold til omsorg
- Svarpersoner, der en gang om ugen eller om måneden har en af disse oplevelser
- Svarpersoner, der svarer sjældent eller aldrig til alle spørgsmål.

Figur 4 viser svarfordelingen.

Figur 4

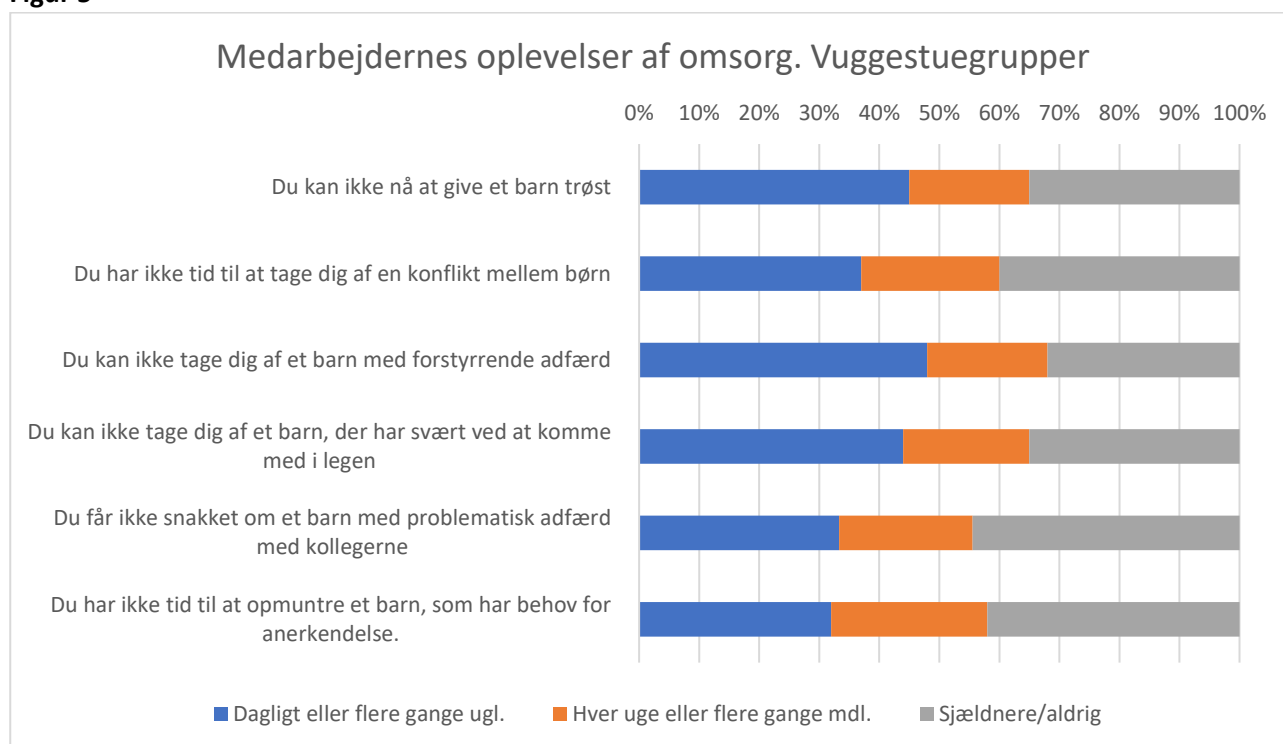
Kilde: Spørgeskema til stuemedarbejderne. N=470

Det ses af figur 4, at et klart flertal af medarbejderne på stuerne flere gange om ugen eller dagligt har en oplevelse af ikke at kunne give tilstrækkelig omsorg.

1.1. Omsorg i vuggestuegrupper

Figur 5 viser, hvordan svarfordelingen med hensyn til omsorg er for stuemedarbejdere, der arbejder i vuggestuegrupper.

Figur 5

Kilde: Spørgeskema til stuemedarbejderne. N=183

Det ses af figur 5, at næsten halvdelen af stuemedarbejderne fra vuggestuegrupperne flere gange om ugen eller hyppigere oplever ikke at kunne give et barn trøst. Næsten halvdelen oplever dagligt eller flere gange om ugen, at de ikke kan tage sig af et barn med forstyrrende adfærd.

Oplevelser omkring omsorg, børn i alderen 0-2 år

Medarbejderne har haft mulighed for at uddybe deres oplevelser omkring omsorg. 56 medarbejdere, der arbejder med 0-2-årige børn, har benyttet denne mulighed.

De fleste medarbejdere giver udtryk for, at de har svært ved at give den fornødne omsorg til børnene. De har simpelthen ikke tid til det enkelte barn. Særligt udfordrende er det på de tidspunkter, hvor der er færrest voksne på stuen. Flere understreger desuden, at det kan være svært at nå at give omsorg til alle, hvis der er enkeltbørn, der kræver særlig meget.

Der er dog også svarpersoner, der oplyser, at de faktisk mener, de giver den fornødne omsorg.

I det følgende gengives nogle karakteristiske bemærkninger fra medarbejderne.

Børn, der kræver ekstra opmærksomhed

”Der er et barn, der kræver en voksen hele dagen, derfor har de 2 resterende personaler 11 børn, de skal drage omsorg for.”

”Et barn, der er lidt udenfor normen, er der desværre ikke rigtig plads til i en almindelig daginstitution, da vi ofte ikke er hænder nok pga. sygdom, andet fravær og møder eller bliver pålagt administrative opgaver ”oppefra”. Det er rigtig ærgerligt, da vi ønsker at gøre det bedste for alle børn, specielle behov eller ej. Ofte har vi også mere end et barn, der stikker lidt

ud, og der er bare ikke mulighed for at være 1:1, uden det går udover resten af børnegruppen og ens stuekolleger.”

”Det er alt for ofte dem, der råber og støjer eller er udadreagerende, der får mest opmærksomhed. Synes vi ikke har tid nok til at være der for dem, der har tryghedsbehov, fordi de andre fylder for meget. Det tager os utrolig lang tid at køre børn ind, da overskuddet i tid ikke er ret meget på en dag. Hvis de nye børn skal have en god indkøring, skal de have tiden med trygge og kendte voksne. Det sker ikke lige nu ... Vi er sjældent det faste personale en hel dag sammen og over ugen. Når man tager børnene op efter lur om eftermiddagen, er der ofte ikke tid til den fornødne omsorg. Så bliver det samlebandsarbejde med bleskift, mad, tøj på mm. Desuden er det svært at give vuggestuens børn omsorg allersidst på dagen, da det ikke altid er vuggestuedagøger, der er der, eller hvis vi er alle slået sammen, og de store børn er meget urolige, hvilket smitter af på vores små børn.”

”Over halvdelen af min stue er børn under 1,5 år. 7 børn er startet med få måneders mellemrum. De er helt nye og er stadig meget utrygge. Det meste af min tid går derfor med at trøste de børn, der græder højest. Og derved sidder mange små børn tit uden voksenkontakt i længere tid, fordi de ikke græder.”

Omsorg og en travl hverdag

”Ofte bliver man afbrudt af en anden situation, der kræver ens opmærksomhed. Derved får man ikke afsluttet den første episode, der krævede ens opmærksomhed, omsorg og trøst på en ordentlig måde. Barnet må "nøjes med" det, som den voksne kan give, inden en anden situation kræver opmærksomhed, og det er ofte ensbetydende med, at første episode ikke blev afsluttet på en tilfredsstillende måde.”

”Det bliver dagligt og meget ofte svært at give et barn omsorg i situationer, hvor barnet har mest brug for det. Det kan være om morgenen i en aflevering, hvor der kommer mange børn ind på en gang, og der er sygdom eller andet. Det kan være, hvis der er sygdom, og man skal hjælpe andre steder i huset, og man derfor kun er to på stuen gennem hele dagen. Det kan være fra klokken 13:30, hvor man kun er to voksne indtil klokken 16-16:30, til tolv børn.”

”Det er svært at yde den omsorg, det kræver, når man arbejder med vuggestuebørn, når man skal være flere steder på én gang. Skifte bleer, en baby der er ny, en baby der skal sove/vugges, tørre borde af efter frokost osv.”

”Hver gang jeg tager mig af et barns behov, er der en eller to andre, jeg ikke kan nå, og de børn, som egentlig bare klarer sig, har jeg slet ikke tid til at tage mig af.”

”Der er så lidt tid til det enkelte barn, at man aldrig helt føler man slår til (hvis man har hele børnegruppen, og ingen er syge eller har fri). Jeg synes, man skulle ofre flere hænder til de små (hurtigere end, der er besluttet), det vil gavne børnene, at de bliver anerkendt, set og hørt. At der er tid til omsorg og små grupper vil gøre børnene mere sikre, og det vil betale sig på den lange bane. Som personale vil det også have stor betydning, da man vil slippe for dårlig samvittighed. Jeg føler mig udbrændt, stresset, og uden energi, når jeg har fri.”

”Det at kunne give omsorg og nærvær til små børn, er det vigtigste for, at de kan være trygge. Derfor er det dybt frustrerede ikke at kunne være der altid for det enkelte barn.”

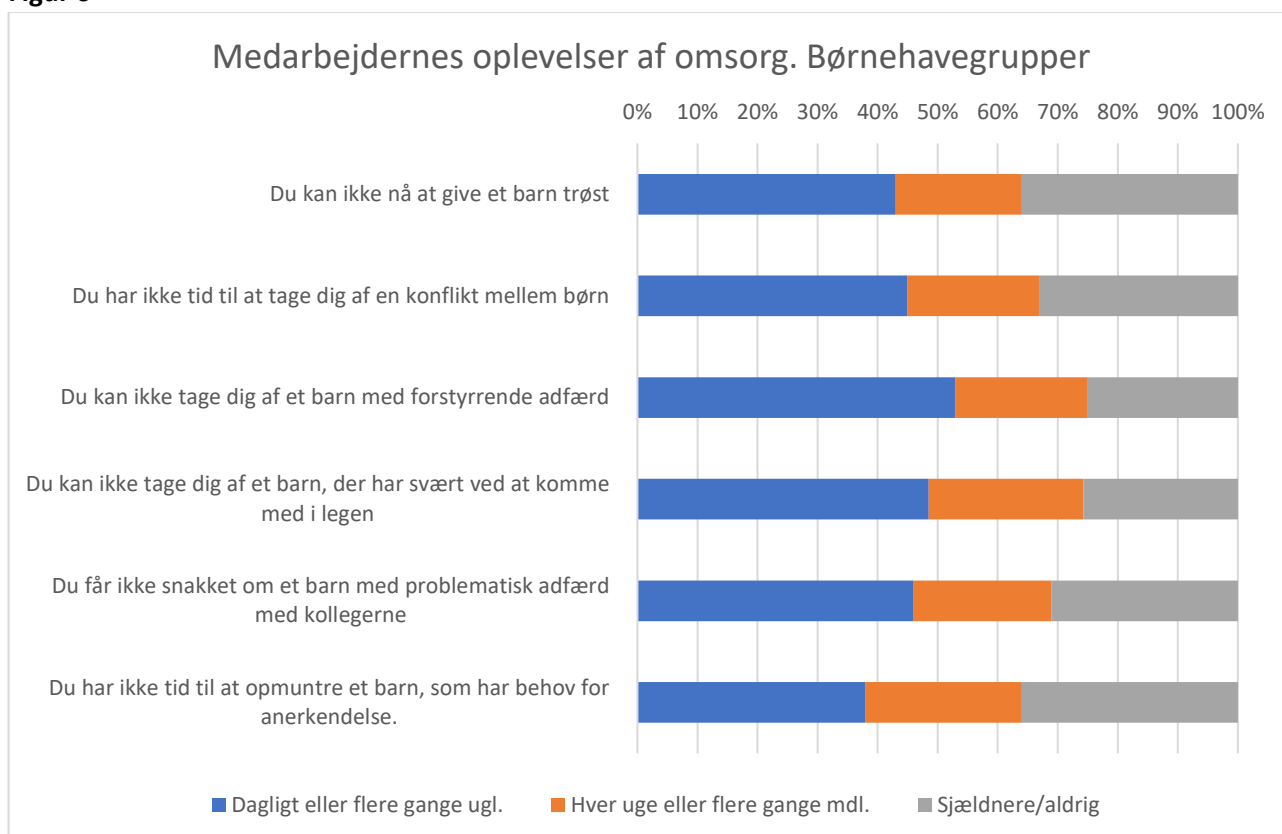
Giver omsorg

”Jeg synes, vi har tid, eller vi tager os tid til at give den omsorg, børnene har brug for. Det er et af de vigtigste områder for børn på 0-3 år. De skal føle sig trygge. Vi har et rigtig dejligt barn, som fylder nede i vuggestuen, barnet har flere udfordringer, derfor kan det nogle gange være udfordrende at nå at give ham den omsorg, han kan have brug for, og samtidig give de andre børn, det de har brug for. Desuden har vi pt 2 børn under 1 år, som kræver ekstra omsorg og nærvær. Derfor kan det sommetider være svært at give det, man føler, de har behov for - men vi kommer omkring alle børn hver dag!”

1.2. Omsorg i børnehavegrupper

Figur 6 viser, hvordan svarfordelingen med hensyn til omsorg er for stuemedarbejdere, der arbejder i børnehavegrupper.

Figur 6

Kilde: Spørgeskema til stuemedarbejderne. N=251

For børnehavegrupper oplever 43 pct. af stuemedarbejderne, flere gange om ugen eller oftere, ikke at kunne give et barn trøst. Og her er det næsten halvdelen, der dagligt eller flere gange om ugen, oplever ikke at kunne tage sig af et barn med forstyrrende adfærd.

91 medarbejdere, der arbejder med 3-5-årige, har uddybet deres oplevelser.

Langt hovedparten beskriver, at man ikke kan nå at give nødvendig omsorg til alle børn. Medarbejderne i børnehaven oplever, at der er for travlt og for mange børn på stuen. Mange oplever også, at der er flere af børnene, der har brug for særlig omsorg, og at det kan betyde, at man ikke når den nødvendige omsorg til de mere stille børn og børn, der har brug for hjælp til leg eller konflikter. Nogle beskriver, at der er børn, der bliver forsømt, da der ikke er tid. Det er ofte svært at give den nødvendige omsorg, da der er mange børn, der skal have omsorg, hjælp til konfliktløsning og alt det andet. Alle børn kan ikke nås.

I 15 af besvarelserne beskriver medarbejderne, at de faktisk oplever, at de det meste af tiden får givet den omsorg, der er nødvendig, og at de har mulighed for at prioritere der.

I det følgende gengives nogle karakteristiske bemærkninger fra medarbejderne.

Børn, der kræver ekstra

"Flere og flere børn har brug for særlig omsorg. Flere og flere børn har svært ved at håndtere følelser alderssvarende og har ofte brug for omsorg svarende til et yngre barn. Sociale relationer kalder ofte på støtte og omsorg for at kunne vedblive at være gode og sunde. Det er svært at finde tid til dette."

"Jeg oplever dagligt, at der ikke er tid til at arbejde målrettet med især de børn, som har særlige behov fx sociale udfordringer, motoriske udfordringer, sproglige udfordringer. P.t. har vi på stuen 5 børn, som kræver en særlig indsats, udover de andre børn, som også har brug for nærværende voksne, som kan støtte dem i deres trivsel, læring, udvikling og dannelse."

"Vi oplever flere og flere børn med specielle behov og flere og flere børn i udsatte positioner. Det betyder, der er for få hænder og ikke nok tid og løsninger, som ikke er så konstruktive, som de kunne være. Men jeg gør mit bedste hver dag, og det vil jeg fortsætte med."

"Oplever, at det meste af min tid går til de børn, der skal inkluderes på en stue med almen børnegruppe. Det betyder, at jeg ikke har tid til at give den nødvendige omsorg til de mere stille børn, børn der har brug for hjælp til leg eller konflikter."

Den travle hverdag

"Over middag, når børn er puttet og skiftet, og vi går ud, er vi 1 fra hver gruppe, da de andre holder pause, dvs. jeg kan være alene med 17 børn og skal løse konflikter, sætte leg i gang, gyng, gå balancegang mm. Det er næsten umuligt."

"Når jeg giver mig tid til et barn, står min kollega med resten af flokken, hvor der også er flere, der har brug for hjælp og anerkendelse. Når jeg forsøger at give omsorg til flere på én gang, bliver det hurtigt og overfladisk. Når min kollega giver tid og nærvær til et barn, er det mig, der står selv. Sommetider fungerer det, det minder bare om samlebåndsarbejde - og der er ingen af de andre børn, der imens må have brug for ekstra hjælp eller omsorg."

Når at give omsorg

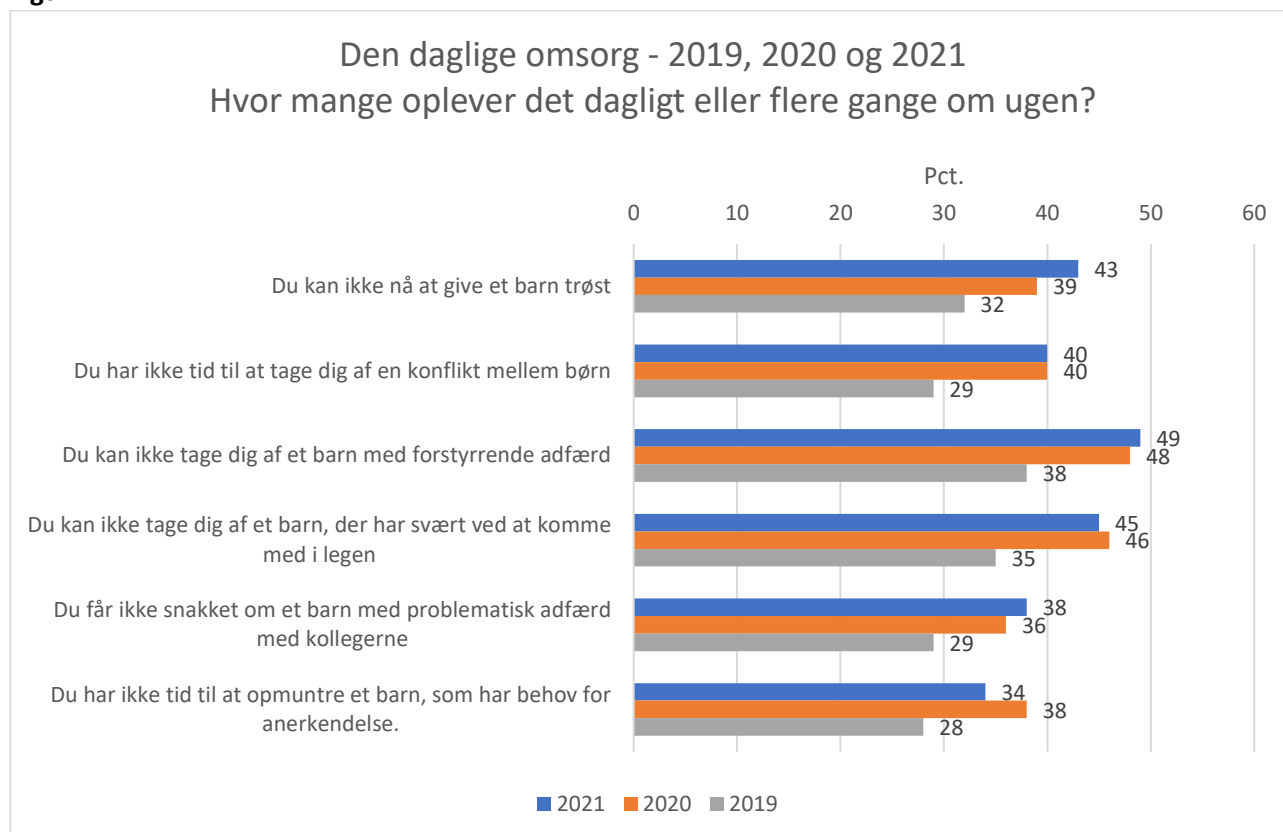
"Den gode normering og vores stærke rytme gør, at vi hver dag hele tiden er til stede, og børnene får det, de skal have."

"Vægter altid omsorg, men det hænder, at man er max presset og mangler en kollega og derfor ikke kan yde det allerbedste, men blot det bedste, situationen tillader."

1.3. Hvordan har oplevelserne omkring omsorg udviklet sig?

Som det fremgår af figur 7, er medarbejdernes oplevelser af ikke at kunne give omsorg i 2021 på omtrent samme niveau som i 2020. Alle indikatorer er desuden højere end i 2019.

Figur 7

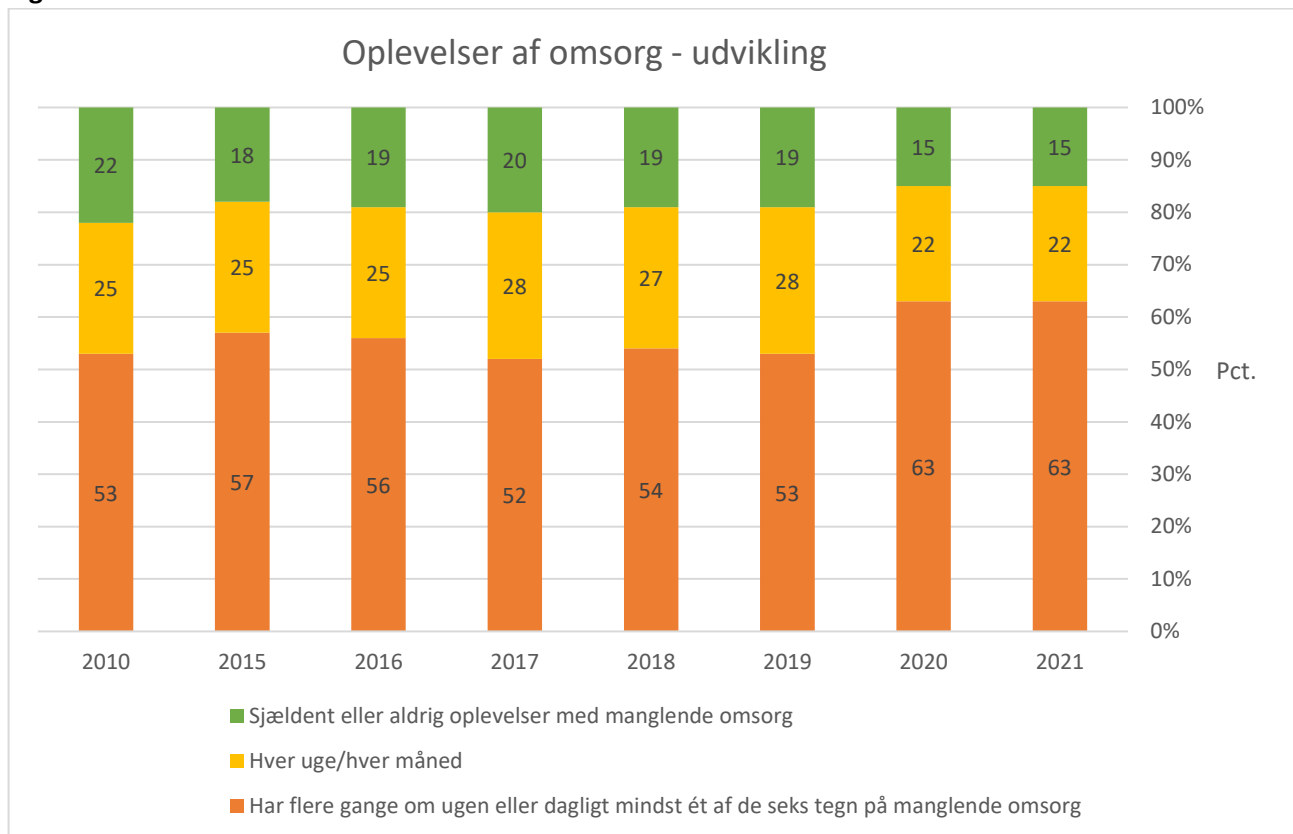
Kilde: Skema til stuemedarbejderne 2019, 2020 og 2021

Som nævnt har Bureau 2000 dannet et udtryk for den samlede omsorg, hvor man deler svarene i tre grupper:

- Svarpersoner, der i forhold til spørgsmålene om omsorg dagligt, flere gange dagligt eller flere gange om ugen oplever mindst ét af de seks tegn på problemer i forhold til omsorg
- Svarpersoner, der svarer sjældent eller aldrig til alle spørgsmål
- En mellemgruppe, som består af svarpersoner, der fx har en eller flere af disse oplevelser en gang om ugen eller en gang om måneden.

Udviklingen i oplevelser af omsorg de senere år fremgår af figur 8.

Figur 8

Kilde: Daginstitutionernes Hverdag 2010-2021.

Det ses i figur 8, at variationerne samlet set har været små indtil 2019. Men i de seneste år er der klart flere medarbejdere, der oplever, at de ikke kan give den omsorg, de gerne ville. En forklaring herpå kan være den brede debat, der har været i offentligheden om hverdagen i daginstitutionerne. Det er nærliggende at tænke sig, at denne debat har gjort det lettere – også for medarbejderne selv – at erkende, at de ikke altid kan gøre tingene så godt, som de gerne ville.

Tabel 1 viser, hvordan udviklingen har været, hvis vi ser på henholdsvis vuggestue- og børnehavegrupper.

Tabel 1 Den samlede omsorg. Udviklingen 2010-2021

	Har flere gange om ugen eller dagligt mindst ét af de seks tegn på manglende omsorg	Mindst ét tegn på manglende omsorg en gang om ugen/en gang mdl.	Sjældent eller aldrig oplevelser med manglende omsorg	I alt
	Pct. af svarpersoner			
Vuggestuegrupper 2021	63	20	17	100
Vuggestuegrupper 2020	60	23	17	100
Vuggestuegrupper 2019	47	29	24	100
Vuggestuegrupper 2018	46	32	22	100
Vuggestuegrupper 2017	42	34	24	100
Vuggestuegrupper 2016	57	24	18	100
Vuggestuegrupper 2015	41	27	32	100
Vuggestuegrupper 2010	48	32	20	100
Børnehavegrupper 2021	65	22	13	100
Børnehavegrupper 2020	66	21	13	100
Børnehavegrupper 2019	56	28	16	100
Børnehavegrupper 2018	59	24	17	100
Børnehavegrupper 2017	56	25	18	100
Børnehavegrupper 2016	55	25	20	100
Børnehavegrupper 2015	57	23	20	100
Børnehavegrupper 2010	54	26	20	100

Kilde: Spørgeskema til en stuemedarbejder de forskellige år.

1.4. Omsorg og bemanning

Den aftale, der er indgået i folketinget om indførelse af minimumsnormeringer, betyder, at der fra 2024 ventes ansat 3.955 flere fuldtidsmedarbejdere i de danske daginstitutioner. Ifølge aftaleteksten skal de bedre normeringer indføres over flere år, og allerede i år ventes der ansat 1.965 flere medarbejdere i daginstitutionerne som følge af aftalen - dvs. halvdelen af det ventede ekstra personale.¹ Der er i foråret 2021 fordelt midler til kommunerne hertil, og det har ført til flere ansættelser.

Tilførslen af mere personale har imidlertid – som det ses ovenfor – ikke ført til, at de ansatte generelt oplever at kunne give mere omsorg. Det er vanskeligt at bedømme, i hvilket omfang dette hænger sammen med de særlige forhold under Covid-19.

¹ Aftale mellem regeringen, Enhedslisten, SF og radikale af 5. december 2020.

I nærværende undersøgelse søges imidlertid belyst, om der er en sammenhæng mellem bemanning, gruppestørrelse og oplevelser omkring omsorg.

For at vurdere, hvor meget personale, der faktisk er til børnene, er medarbejderne blevet bedt om dels at oplyse, hvor mange børn, der er i børnegruppen, dels hvor mange voksne, der er til børnegruppen på følgende tidspunkter:

- lige efter kl. 9
- lige efter kl. 11
- lige efter kl. 14

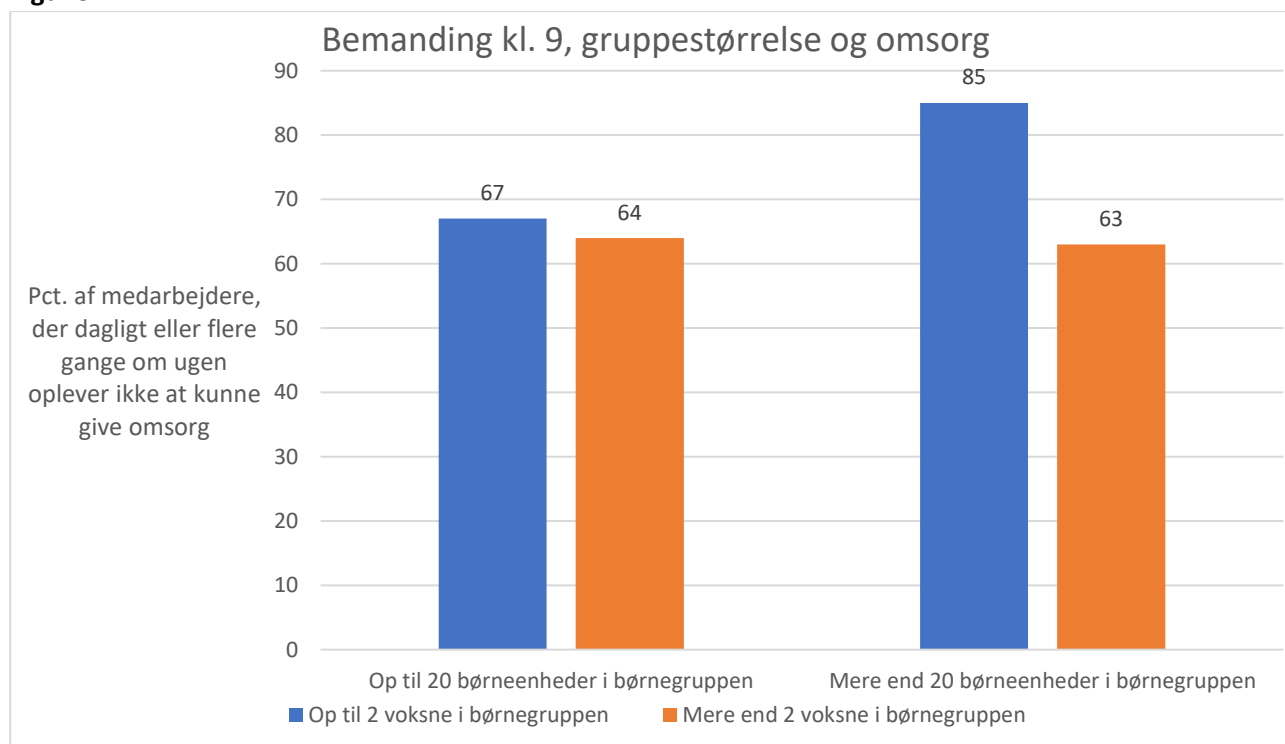
Herefter er gruppestørrelse og antal voksne sat i forhold til, hvor stor en andel af medarbejderne, der dagligt eller flere gange om ugen har en oplevelse af ikke at kunne give tilstrækkelig omsorg.

Ved vurdering af gruppestørrelse er der sket en omregning til børneenheder, således at børn under 3 år tæller dobbelt.

Sammenhængen mellem gruppestørrelse, bemanning og oplevelse af omsorg fremgår herefter af figur 9-11.

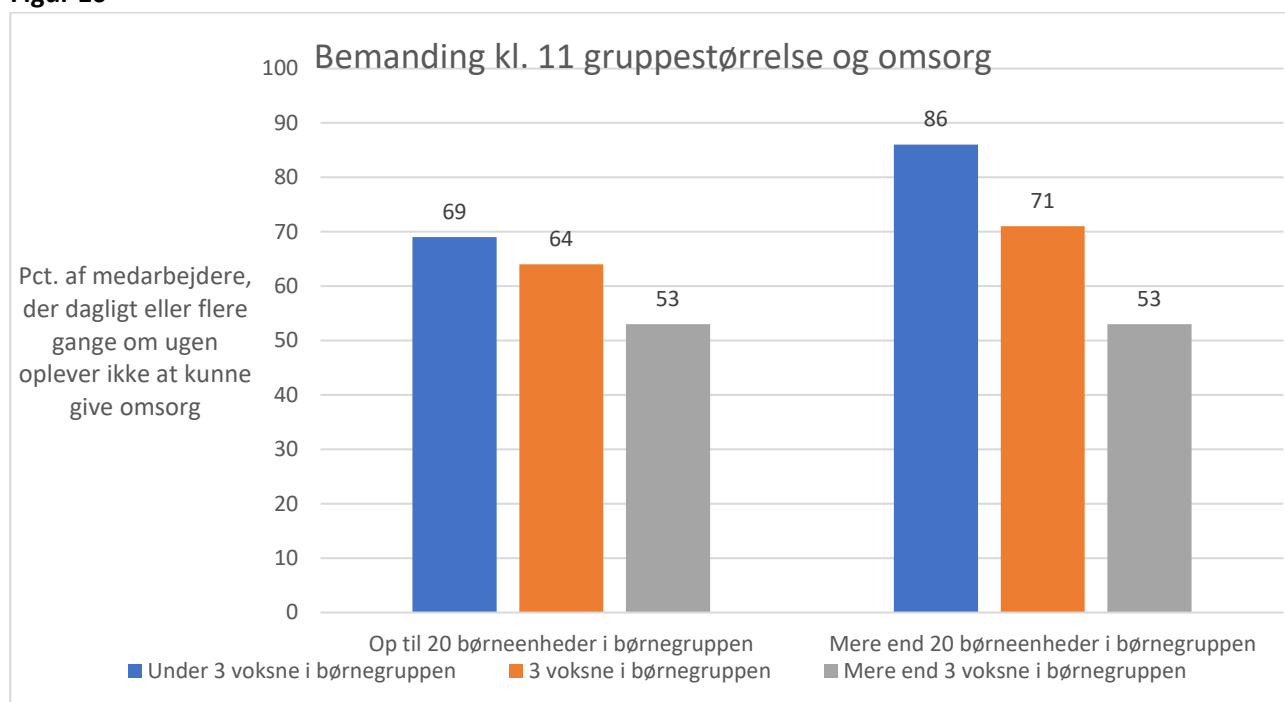
I figurene sker en inddeling af bemanningen i 2 eller tre grupper. Inddelingen er forskellig for de forskellige tidspunkter på dagen, fordi opgaverne og bemanningen svinger i dagens løb. En "god bemanning" kl. 11 kræver normalt flere voksne end en "god bemanning" kl. 14.

Figur 9

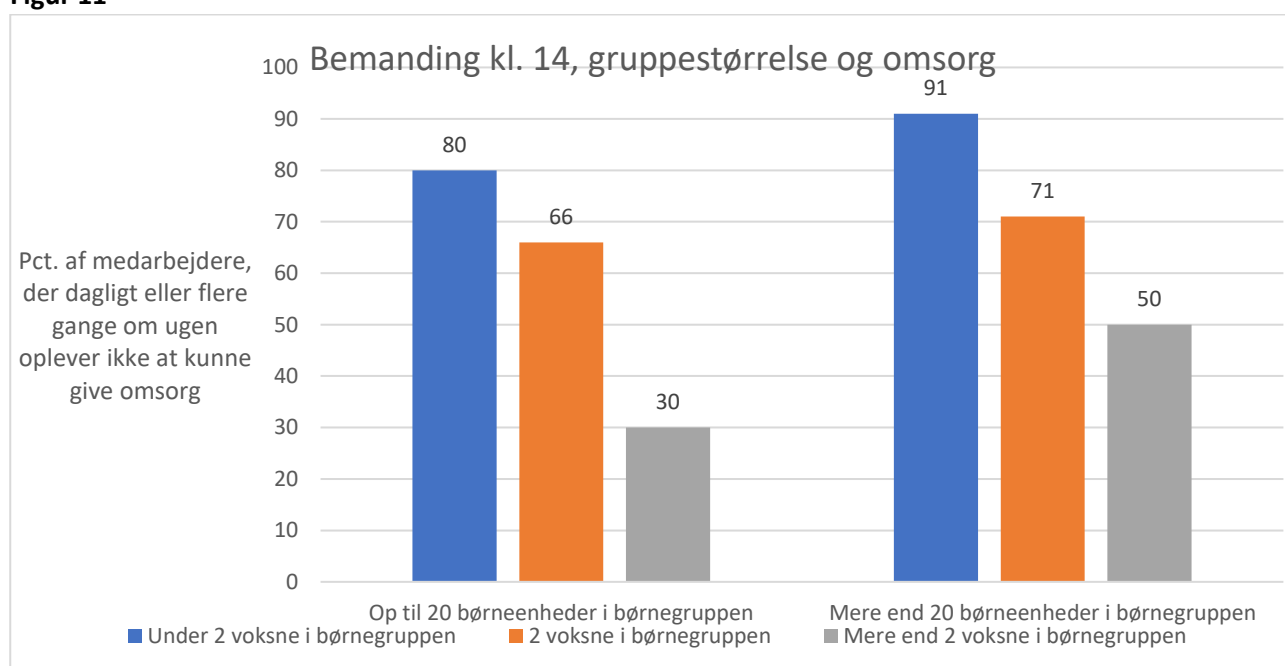
Kilde: Spørgeskema til medarbejderne. N=376

Figur 10

Kilde: Spørgeskema til medarbejderne. N=376

Figur 11

Kilde: Spørgeskema til medarbejderne. N=376

Figurene skal forstås således:

Ser vi fx på figur 11, er der 91 pct. af de medarbejdere, der arbejder i en børnegruppe med mere end 2 børneenheder, og som har under 2 voksne i børnegruppen lige efter kl. 14, der dagligt eller flere gange om ugen har en af de seks oplevelser med ikke at kunne give tilstrækkelig omsorg.

Omvendt de er kun 30 pct. af medarbejderne, der har oplevelser omkring utilstrækkelig omsorg, hvis de arbejder et sted, hvor der maksimalt er 20 børneenheder i gruppen, og hvor der er mere end 2 voksne til gruppen lige efter kl. 14.

Ved tolkning af resultaterne må der tages forbehold for, at de bygger på et relativt lille antal svarpersoner. Det kan give usikkerhed omkring den præcise størrelse af de enkelte værdier. Samtidig må man dog konstatere, at hovedtendenserne i figurerne er meget klare, og at de peger i retning af, at såvel gruppestørrelse som antal voksne, der arbejder med børnene i gruppen, har væsentlig betydning for, hvor ofte medarbejderne oplever ikke at kunne give tilstrækkelig omsorg.

2. Metode

Undersøgelsen er gennemført som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse til alle danske daginstitutioner i slutningen af september og begyndelsen af oktober måned 2021. Der er udsendt skemaer til lederen og til en medarbejder i institutionen. Skemaerne til medarbejderne er udsendt via lederne. Desuden har FOA sendt link med spørgeskemaet til pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter i FOAs medlemspanel.

Endelig er der sendt skemaer til område-/klyngeledere.

E-mails til ledere og områdeledere er fundet via de kommunale hjemmesider. Der er fundet 2845 fungerende e-mails til lederne, og 232 fungerende e-mails til område-/klyngeledere.

Alt i alt vurderer Bureau 2000, at svarene er repræsentative for danske daginstitutioner, men svarprocenterne er lavere end i januar 2020.

2.1. Svarprocenter

Lederskemaet: Der er modtaget 520 besvarelser af lederskemaet ud af 2845, svarende til en svarprocent på 18 pct.²

Medarbejderskemaet: Lederen er blevet bedt om at videresende skemaet til en medarbejder på den stue, der kommer først i alfabetet.

Der er samlet modtaget 523 svar, hvilket også svarer til en svarprocent på 18 pct.

2 pct. af svarpersonerne til medarbejderskemaet er cand.pæd. eller lignende. 43 pct. er uddannet som pædagog. 24 pct. er uddannet som pædagogiske assistent, mens 23 pct. ingen pædagogisk uddannelse har. 8 pct. har en anden uddannelse.

Fra område-/klyngelederne er indkommet 51 besvarelser, svarende til en svarprocent på 22 pct. På grund af det lille antal svar, er disse besvarelser kun anvendt i begrænset omfang.

Det er nærliggende at antage, at den lavere svarprocent i 2021 hænger sammen med, at mange institutionsledere har haft et væld af andre opgaver ved sommerens slutning – og i kølvandet på Covid-19 pandemien.

² Inkl. besvarelser, som ikke er fuldstændige, men ekskl. tomme besvarelser. De 2845 institutioner er institutioner, hvor Bureau 2000 har fundet fungerende e-mail adresser på kommunens hjemmeside. Man skal være opmærksom på, at en del af de e-mail adresser, som fremgår på hjemmesiderne, nok er fungerende e-mail adresser (en henvendelse kommer ikke retur til afsender), men for manges vedkommende er e-mail adresser, som ikke eller kun sjældent benyttes i praksis – selv om de figurerer på kommunens hjemmeside. I forhold til de faktisk anvendte e-mail adresser er svarprocenten derfor højere end de 18 pct.

Alle institutioner har fået to elektroniske påmindelser.

2.2. Repræsentativitet og validitet

Spørgeskemaet er testet af en række institutionsledere, områdeledere og pædagoger inden udsendelsen.

Ser vi på de deltagende kommuner, er der svar fra medarbejdere i 90 ud af 98 kommuner. Når det gælder lederskemaet, er der svar fra ledere i 89 kommuner.³

Antallet af svar fra de enkelte kommuner fremgår af Tabel 2.

Tabel 2. Indkomne svar fordelt på kommuner

	Antal institutioner ⁴	Antal ledersvar	Antal medarbejdersvar
København	410	62	49
Frederiksberg	58	18	3
Ballerup	24	2	4
Brøndby	21	4	9
Dragør	9	1	2
Gentofte	62	5	9
Gladsaxe	55	10	8
Glostrup	9	0	3
Herlev	16	0	3
Albertslund	15	1	1
Hvidovre	25	3	6
Høje-Tåstrup	26	2	5
Lyngby-Taarbæk	49	8	7
Rødovre	22	0	1
Ishøj	10	1	1
Tårnby	32	5	4
Vallensbæk	9	1	1
Furesø	26	6	2
Allerød	8	1	2
Fredensborg	27	4	2
Helsingør	28	10	6
Hillerød	10	1	0
Hørsholm	14	3	2
Rudersdal	46	6	9
Egedal	23	3	1
Frederikssund	35	3	8
Greve	30	2	4
Køge	35	4	11
Halsnæs	7	1	2

³ De kommer, der ikke er svar fra, har 2,6 pct. af det samlede antal institutioner.

⁴ Antal institutioner ifølge Danmarks Statistik, 2020. Det er ikke lykkedes at finde e-mail adresser på alle institutioner

DAGINSTITUTIONERNES HVERDAG 2021. DELRAPPORT OM OMSORG

Roskilde	47	3	13
Solrød	14	1	3
Gribskov	15	0	0
Odsherred	16	3	1
Holbæk	44	16	12
Faxe	7	0	2
Kalundborg	24	7	2
Ringsted	23	1	3
Slagelse	44	17	6
Stevns	12	3	2
Sorø	13	1	2
Lejre	22	4	1
Lolland	16	3	2
Næstved	44	5	11
Guldborgsund	29	7	6
Vordingborg	15	2	2
Bornholm	23	5	3
Middelfart	15	5	5
Assens	27	5	4
Faaborg-Midtfyn	27	6	1
Kerteminde	9	5	2
Nyborg	16	3	3
Odense	132	17	19
Svendborg	28	1	2
Nordfyn	18	2	2
Langeland	6	1	3
Ærø	2	0	0
Haderslev	21	1	4
Billund	14	3	1
Sønderborg	48	3	5
Tønder	18	4	1
Esbjerg	41	6	17
Fanø	2	0	0
Varde	25	3	0
Vejen	24	3	5
Aabenraa	38	7	6
Fredericia	35	8	7
Horsens	42	1	5
Kolding	50	11	16
Vejle	63	8	8
Herning	24	5	7
Holstebro	36	5	8
Lemvig	9	1	1
Struer	7	1	2
Syddjurs	24	4	1
Norrdjurs	17	1	2
Favrskov	26	4	2
Odder	9	1	2

Randers	61	7	7
Silkeborg	51	6	5
Samsø	2	0	0
Skanderborg	43	4	6
Aarhus	275	45	33
Ikast-Brande	22	5	5
Ringkøbing-Skjern	41	8	11
Hedensted	25	3	2
Morsø	13	2	1
Skive	29	2	4
Thisted	36	3	13
Viborg	52	14	13
Brønderslev	16	5	1
Frederikshavn	31	4	9
Vesthimmerland	21	4	2
Læsø	1	0	0
Rebild	18	4	0
Mariagerfjord	21	3	9
Jammerbugt	31	8	5
Aalborg	98	18	14
Hjørring	34	5	6

2.3. Sammenhæng mellem svarprocent, normering og besvarelser

For at vurdere, om der er skævheder i besvarelserne, er svarprocenterne sammenholdt med de tal for børn pr. voksen i 2020, som Danmarks Statistik har offentliggjort. Ved beregning af svarprocenter i denne forbindelse er det samlede antal svar (både fra leder og medarbejdere) sat i forhold til antal institutioner i kommuner. Resultatet fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Børn pr. voksen i følge Danmarks Statistik i kommuner med forskellige svarprocenter⁵

Svarprocent	Gennemsnitligt antal børn pr. voksen i institutioner for 0-2-årige	Gennemsnitligt antal børn pr. voksen i institutioner for 3-5-årige	Antal kommuner
Under 25 pct.	3,0	5,7	35
25-40 pct.	2,9	5,8	40
Over 40 pct.	2,9	5,7	23
I alt	2,9	5,7	98

Kilde: Data fra spørgeskemaundersøgelsen og data fra Statistikbanken og egne beregninger. Gennemsnitstallene er uvægtede.

⁵ Det samlede antal svar pr. institution er antal modtagne besvarelser sat i forhold til antal institutioner ifølge DSTs 2020-opgørelse.

Det ses i tabel 6, at der ikke er nogen nævneværdig forskel på antal børn pr. voksne i kommuner med lav svarprocent hhv. kommuner med høj svarprocent. Det tyder på, at bortfaldet (dvs. de institutioner, som ikke har svaret) ikke dækker over skævheder fx med hensyn til personalenormeringen.

Alt i alt vurderer Bureau 2000, at svarene er repræsentative for danske daginstitutioner. Den lave svarprocent sammenlignet med tidligere undersøgelser gør dog, at den præcise værdi af svarfordelingen m.v. må forstås med et vist usikkerhedsinterval.